

Voorstel:

- 1. Het beleidsplan armoedebestrijding 2014-2018 vaststellen en de daarin beschreven speerpunten:**
 - a. stimuleren van werk;
 - b. aansluiten bij Wijkwerk nieuwe stijl;
 - c. bevorderen van de (financiële) zelfredzaamheid;
 - d. betere bekendheid, meer gebruik en minder ingewikkeld;
 - e. bundelen van krachten.
- 2. In 2015 gaan werken met het Meedoenarrangement en in 2014 hier voorbereidingen voor treffen.**
- 3. De maatwerkvoorziening om inwoners met zorgkosten te compenseren regelen via de GemeentePolis in het armoedebeleid.**
- 4. Als het wettelijk mogelijk is, de inkomensgrenzen voor de GemeentePolis en het Meedoenarrangement verruimen.**
- 5. De kosten daarvan proberen te dekken uit de middelen om de zorgkosten (voor de GemeentePolis) en de bijdrage van andere organisaties/initiatieven (voor het Meedoenarrangement) te compenseren.**

Inleiding

Armoede is op dit moment een hot issue. De media berichten er steeds vaker over. Dat is niet voor niets. Ruim 10 procent van de Nederlandse huishoudens leeft in 2014 op of onder de armoedegrens; het hoogste percentage sinds 2000. Eén op de 10 kinderen groeit op in armoede, met alle gevolgen van dien. Een gezin in de bijstand met twee kinderen heeft per maand met aftrek van vaste lasten en huishoudelijke uitgaven zo'n 5 euro over voor cadeautjes, sporten en uitgaan. Nieuwe groepen armen dienen zich aan, zoals zzp'ers met minder opdrachten en dalende uurtarieven, werkenden met kleine baantjes en mensen die een financieel goede tijd achter de rug hebben maar nu te maken krijgen met flinke inkomensdalingen. Denk aan tweeverdieners die ineens hun baan verliezen en in de problemen komen omdat ze bijvoorbeeld de hypotheek niet meer kunnen betalen. Steeds meer mensen melden zich noodgedwongen bij de Voedselbank.

Armoede is kortom niet alleen iets wat wij kennen uit Derde Wereldlanden, óók in Doetinchem is er armoede. Maar liefst 2500 Doetinchemse huishoudens moeten rondkomen van een inkomen van iets boven het sociaal minimum; het minimale inkomen dat nodig is om te kunnen leven. Zeker 4000 huishoudens in Doetinchem lopen het risico op problematische schulden of heeft zelfs al problematische schulden.

Armoede in zicht

Hoe gaan we hiermee om in Doetinchem? Al jarenlang is Doetinchem een sociale gemeente. Dit blijkt nog altijd uit de jaarlijkse monitor van de FNV. Wij zijn van mening dat niemand door armoede buiten de boot mag vallen. Zeker kinderen niet. Inwoners moeten zich kunnen ontplooiën, hun eigen mogelijkheden ontdekken en ontwikkelen en volop mee kunnen doen aan de samenleving. Echter, het huidige armoedebeleid dateert uit 2007. Dus van vlak voor de crisis. Deze armoedenota *Ondersteunen, Meedoen en Verbinden* beoogde vooral het wegnemen van de financiële belemmeringen om mee te doen aan de samenleving. Maar is dat ook voldoende in deze huidige financiële malaise?

Deze vraag hebben we beantwoord in het onderzoek Armoede in zicht; een onderzoek naar de financiële situatie van de doelgroep en de werking van ons armoedebeleid. U hebt het rapport en het bijbehorende portrettenboek (met 21 persoonlijke verhalen van inwoners in armoede) van ons gekregen.

De uitkomst is dat we het goed doen. We kunnen met ons armoedebeleid de financiële nood van inwoners verlichten. Inwoners kunnen mede door ons beleid meedoen aan de samenleving. En de ondersteuning wordt gewaardeerd. Maar op onderdelen moet het beleid beter. Deze verbeteringslag hebben we in de afgelopen periode samen met onze samenleving gemaakt, onder andere via het drukbezochte Stads gesprek: 'Hoe ga jij de armoede bestrijden?'. Het hoe vindt u in het *Beleidsplan armoedebestrijding 2014-2018*.

Kern van het beleidsplan

Het beleidsplan armoedebestrijding voor de komende jaren staat in het teken van 'de basis op orde en meedoen'.

Hoezo 'de basis op orde'?

Uit het onderzoek Armoede in zicht is gebleken dat hier de kern van het probleem ligt. De basis moet op orde zijn (het inkomen en het huishoudboekje) om de kosten te betalen voor leven en wonen. In de praktijk blijkt dit voor veel mensen moeilijk, bijvoorbeeld door de stapeling van beslagen en het ontbreken van financiële vaardigheden. Juist daardoor ontstaan financiële problemen. Deze problemen belemmeren inwoners actief mee te doen aan de samenleving en kosten de maatschappij geld. Daarom willen wij inwoners ondersteunen om de basis weer op orde te krijgen. Wij gaan inwoners ondersteunen om:

- minimaal een inkomen te krijgen ter hoogte van de beslagvrije voet (90 procent van de bijstandsnorm);
- uit te komen met het inkomen.

Hoezo 'meedoen'?

Armoede heeft een uitsluitende werking. Wij vinden dat niemand door armoede buiten de boot mag vallen of sociaal uitgesloten mag zijn. Maar met een inkomen op het sociaal minimum is er vrijwel geen financiële ruimte om volwaardig mee te kunnen doen. Omdat de uitkomst van het onderzoek Armoede in zicht erom vraagt, bieden we inwoners meer mogelijkheden dan voorheen om mee te doen aan de samenleving.

Hoe gaan we dat doen?

We laten de basis van ons armoedebeleid intact, waarbij we wel onderdelen aanscherpen. En daarnaast intensiveren we het armoedebeleid. Dat doen wij op de volgende manier:

Intensivering van het armoedebeleid:

Stimuleren van werk:

Werk is de beste manier om uit de armoede te komen. Werk is belangrijk om mee te kunnen doen in de samenleving. Werk zorgt voor economische zelfstandigheid, je sociale leven is uitgebreider en je voelt je gezonder en gelukkiger.

- Inwoners waarvoor we de schulden regelen, zijn verplicht alles te doen om een hoger inkomen te krijgen uit werk.
- We gaan inwoners die vanuit de uitkering re-integreren en financiële problemen hebben ondersteunen om de weg naar werk vrij te maken.
- We bieden schuldienstverlening aan werkgevers om werknemers met financiële problemen te ondersteunen.
- In Het Gesprek is activering naar werk (in nauwe samenwerking met werk en inkomen) een belangrijk gespreksonderwerp.

Aansluiten bij Wijkwerk Nieuwe Stijl:

De werkwijze van Wijkwerk nieuwe stijl passen we ook toe in de uitvoering van het armoedebeleid. Dus erop af, nabij, minder ingewikkeld en betaalbaar. Met deze nieuwe werkwijze signaleren we ook de 'stille armoede'.

- We gaan actiever naar de 'vindplaatsen', zoals de Voedselbank, Villa Bedreivigheid, Mini Manna Markt, scholen en werkgevers.
- We gaan met de inwoners in gesprek waarbij de inwoner en zijn situatie het vertrekpunt zijn en niet de regelingen.
- We bieden onze ondersteuning ook collectief en doelgroepgericht aan.
- Inwoners hebben zelf de regie over het verloop van de ondersteuning. Wij zijn vooral motiverend en ondersteunend.
- We werken nauw samen met de buurtcoaches en met vrijwilligers.
- We proberen met preventie zoveel mogelijk financiële problemen te voorkomen.
- Als er toch problemen ontstaan, willen we er vroeg bij zijn (vroegsignalering).

Bevorderen van de financiële zelfredzaamheid:

De hoogte van het inkomen is vaak niet belangrijk bij het ontstaan van financiële problemen, wel hoe er met geld wordt omgegaan en de houding ten opzichte van geld. Voor gezond financieel gedrag moet je over voldoende vaardigheden beschikken.

- Inwoners die leerbaar zijn coachen wij in het aanleren van vaardigheden of aanpassingen in het gedrag.
- Wij maken daarbij gebruik van de competenties die het Nibud gebruikt voor de financiële zelfredzaamheid.
- Inwoners doen zoveel mogelijk zelf, waar nodig bieden wij ondersteuning (indien mogelijk samen met vrijwilligers).

Betere bekendheid, meer gebruik en minder ingewikkeld:

Veel inwoners weten de weg niet naar ondersteuning. Of willen de ondersteuning niet, omdat ze het zelf willen oplossen of het te ingewikkeld vinden om het te regelen. Wij willen ook de groep bereiken die nu nog geen gebruik kan maken van ons armoedebeleid, maar dat wel nodig heeft.

- We zorgen ervoor dat een gezin in armoede (zo vroeg mogelijk) in één keer alle aanvragen op alle levensdomeinen kan doen (1 gezin, 1 plan, 1 aanspreekpunt).
- Als het wetsvoorstel Wet maatregelen Wwb wordt aangenomen, willen we de doelgroep voor de Meedoenregeling en de GemeentePolis (budgetneutraal) uitbreiden, zodat we meer inwoners kunnen ondersteunen die het nodig hebben.
- We gaan de boer op met onze ondersteuning en gebruiken daarvoor informatiemappen met flyers over onze ondersteuning.
- Vrijwilligers kunnen inwoners ondersteunen bij het invullen van formulieren
- We maken de processen zo lean mogelijk.

Bundelen van krachten:

In Doetinchem kunnen we gelukkig rekenen op verschillende organisaties en initiatieven die inwoners ondersteunen. Zoals het Platform Armoedebestrijding Doetinchem, de Voedselbank, het WORLD en bijvoorbeeld de verschillende fondsen. Dat waarderen we enorm.

- We gaan de samenwerking intensiveren en we gaan nieuwe samenwerkingsverbanden opzoeken.
- In de samenwerking spreken we met elkaar over de ontwikkelingen en ervaringen op het gebied van armoedebestrijding.
- We vragen andere organisaties en initiatieven om financieel bij te dragen aan de doelstelling van het armoedebeleid in Doetinchem.

Wat laten we intact en scherpen we aan?

De kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen en de langdurigheidstoeslag werken goed. Daarom laten we die intact. Wat scherpen we aan?

Bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand is sinds jaren bedoeld om kosten op te vangen die door iemand echt gemaakt moeten worden. En die iemand niet zelf kan betalen uit het inkomen of uit het vermogen. Dit werkt naar tevredenheid, maar het vraagt ook om maatwerk. In deze tijd zelfs meer dan in het verleden. Daarom willen we voordat iemand kosten maakt, in gesprek. En kijken we samen met de inwoner naar de mogelijkheden die hij zelf heeft, zijn netwerk, zijn omgeving en de voorliggende voorziening. Dit draagt bij aan de preventie en het gebruik van de eigen kracht. We gaan een fonds opzetten voor situaties waarbij er wettelijk geen mogelijkheden zijn, maar er wel iets geregeld moet worden om de vicieuze cirkel te doorbreken.

Bewindvoering

De uitgaven voor bijzondere bijstand voor bewindvoering rijzen de pan uit. Om dit te beperken, bieden we sinds 2013 zelf bewindvoering aan. Dit is goedkoper en met een beter resultaat. Maar we blijven ervan overtuigd zijn dat er andere, betere en goedkopere mogelijkheden zijn om inwoners te ondersteunen dan met de zware en dure maatregel bewindvoering. Daarom gaan we in 2014 onderzoek doen naar alternatieven.

GemeentePolis

De GemeentePolis biedt inwoners met een laag inkomen een goede mogelijkheid om zich te verzekeren van goede zorg. Maar er is met deze polis meer mogelijk. We willen het gebruik vergroten. Enerzijds door meer bekendheid, anderzijds door ook een korting te gaan geven op de aanvullende premie en door de inkomensgrenzen te verruimen. De GemeentePolis biedt namelijk ook perspectief voor inwoners met hoge zorgkosten. De Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten en de Compensatieregeling Eigen Risico worden vanaf 2014 afgeschaft. Gemeenten krijgen dan de verantwoordelijkheid om voor deze inwoners vanaf 2015 een maatwerkvoorziening te realiseren. Dit gaan we in 2014 via de GemeentePolis opzetten.

Schulddienstverlening

Onze schulddienstverlening is met de komst van het Bureau voor financiële ondersteuning up-to-date. Toch blijven we alert op de ontwikkelingen in de samenleving. We merken bijvoorbeeld dat er meer nodig is. Bijvoorbeeld op het gebied van preventie, vroegsignalering en budgetcoaching. Zo bereiden we in 2014 de budgetcoaching uit om de financiële zelfredzaamheid te bevorderen. Ook gaan we voor speciale doelgroepen activiteiten opzetten, gericht op het voorkomen van financiële problemen.

Meedoenregeling

Er wordt goed gebruikgemaakt van de Meedoenregeling. Maar de vergoeding blijkt niet altijd toereikend. Daarnaast wordt de regeling niet altijd gebruikt waarvoor deze is bedoeld. In het Meedoenarrangement zien we een oplossing. Dit is een arrangement dat zoveel mogelijk is afgestemd op de behoeften van de persoon of het gezin, waarin kinderen centraal staan. We vergoeden niet meer met geld, zodat het arrangement echt wordt gebruikt om mee te doen aan de samenleving. We maken daarbij gebruik van het Jeugdsportfonds en het Jeugdcultuurfonds. In 2014 blijft de huidige Meedoenregeling intact, vanaf 2015 is het Meedoenarrangement een feit.

Financieel

Het budget voor de armoedebestrijding in Doetinchem (bijna 2 miljoen euro) staat behoorlijk onder druk. Niet vreemd, omdat de armoede in Nederland steeds meer toeneemt. De druk op de budgetten willen we verminderen. Dat doen we door:

- het anders te organiseren;
- gebruik te maken van externe bronnen;
- het extra geld van het Rijk om het armoedebeleid te intensiveren in te zetten (in 2014 € 210.000 en vanaf 2015 structureel € 250.000).

Daardoor kunnen we de voorgestelde aanpassingen in ons armoedebeleid budgetneutraal regelen. Ook kunnen we meer voor onze inwoners doen dan met het huidige budget.

Verdere toelichting (bevoegdheid, informatieplicht etc.)

De sociale raad is nauw betrokken bij dit beleidsplan. Leden van de sociale raad hebben een bijdrage geleverd aan het stadsgesprek. Wij hebben de sociale raad om advies gevraagd op het beleidsplan. Het advies van de sociale raad is positief. De sociale raad heeft in het advies een aantal opmerkingen gemaakt. In de brief aan de sociale raad hebben wij onze reactie gegeven.

Tot slot

Wij realiseren ons dat dit een ingewikkeld verhaal is. Aanvullend op dit raadsvoorstel is een Prezi-presentatie gemaakt. Hier komt u via de volgende link:

<http://www.prezi.com/vzpylnmgohxu/>.

Burgemeester en wethouders van Doetinchem,
De secretaris, De burgemeester,

ING. N. VAN WAART

A.G.M. VAN DE VONDERVOORT